

Lieta C-376/22

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2022. gada 10. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Verwaltungsgerichtshof (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 24. maijs

Revīzijas sūdzības iesniedzējas:

Google Ireland Limited

Meta Platforms Ireland Limited

Tik Tok Technology Limited

Atbildētāja:

Kommunikationsbehörde Austria (Komm Austria)

Pamatlietas priekšmets

Kommunikationsplattformen-Gesetz [Komunikācijas platformu likums] –
Direktīva 2000/31/EK – Direktīva 2010/13/ES – Pasākums, kas attiecas uz
noteiktiem informācijas sabiedrības pakalpojumiem

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/31/EK (2000. gada
8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem,

jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV L 178, 2000. gada 17. jūlijs, 1. lpp.), 3. panta 4. punkta a) apakšpunkta ii) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar pasākumu, kas “pieņemts [attiecībā] pret noteiktiem informācijas sabiedrības pakalpojumiem”, var tikt saprasts arī leģislatīvs pasākums, kas attiecas uz noteiktu informācijas sabiedrības pakalpojumu vispārīgu kategoriju (piemēram, komunikācijas platformām), vai arī pasākuma esamība šīs tiesību normas izpratnē prasa, lai tiktu pieņemts lēmums katrā atsevišķā gadījumā (piemēram, attiecībā uz konkrēti nosauktu komunikācijas platformu)?

2. Vai Direktīvas 2000/31 3. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja Komisijai un dalībvalstij, kurā atrodas [pakalpojumu sniedzēja] juridiskā adrese, par pieņemto pasākumu nav paziņots, kas saskaņā ar šo tiesību normu steidzamos gadījumos ir jāveic “visīsākajā iespējamajā laikā” (*a posteriori*), nozīmē, ka šo pasākumu nevar piemērot noteiktam pakalpojumam pēc tam, kad ir pagājis pietiekams laikposms (*a posteriori*) paziņošanai?

3. Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (OV L 095, 2010. gada 15. aprīlis, 1. lpp.) redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/1808 (2018. gada 14. novembris), ar ko, ņemot vērā mainīgos tirgus apstākļus, groza Direktīvu 2010/13/ES par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (OV L 303, 2018. gada 28. novembris, 69. lpp.) 28.a panta 1. punkts nepieļauj tāda Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktā paredzēta pasākuma piemērošanu, kas neattiecas uz video koplietošanas platformā pieejamiem raidījumiem vai lietotāju veidotiem video?

Atbilstošās Kopienu tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (“Direktīva par elektronisko tirdzniecību” – E-komercijas direktīva)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts), par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Bundesgesetz über Maßnahmen zum Schutz der Nutzer auf Kommunikationsplattformen [Federālais likums par lietotāju aizsardzības pasākumiem komunikācijas platformās] (Komunikācijas platformu likums – *KoPl-G*)

1. pants (1) Šā federālā likuma mērķis ir veicināt atbildīgu un pārredzamu attieksmi pret lietotāju ziņojumiem saistībā ar turpmāk minēto saturu, kas pieejams komunikācijas platformās, un šādu ziņojumu tūlītēju apstrādi.

(4) Video kopīgošanas platformu pakalpojumu sniedzēji (2. panta 12. punkts) ir atbrīvoti no šajā federālajā likumā noteiktajiem pienākumiem attiecībā uz tajās pieejamajiem raidījumiem (2. panta 9. punkts) un lietotāju veidotiem video (2. panta 7. punkts).

(5) Uzraudzības iestādei pēc pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma ir jānosaka, vai pakalpojumu sniedzējs ir iekļauts šī federālā likuma piemērošanas jomā.

3. pants (1) Pakalpojumu sniedzējiem ir jāizveido efektīva un pārredzama procedūra, lai izskatītu un apstrādātu ziņojumus par komunikācijas platformā pieejamo iespējami nelikumīgo saturu.

4. pants (1) Pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums reizi gadā vai, ja komunikācijas platformas reģistrēto lietotāju skaits pārsniedz vienu miljonu, reizi pusgadā sagatavot pārskatu par to, kā tiek apstrādāti ziņojumi par iespējami nelikumīgu saturu. Pārskats jānosūta uzraudzības iestādei ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc pārskatā atspoguļotā laikposma beigām, un vienlaikus jāpublicē savā tīmekļa vietnē tā, lai tas būtu pastāvīgi pieejams un viegli atrodam.

8. pants (1) Uzraudzības iestāde šā federālā likuma izpratnē ir saskaņā ar *KOG* [Federālā likuma par Austrijas Komunikāciju iestādes izveidi] 1. pantu izveidotā *Kommunikationsbehörde Austria* [Austrijas Komunikāciju regulators].

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Austrijas Komunikācijas platformu likums (*KoPl-G*), kura mērķis ir stiprināt šādu platformu pakalpojumu sniedzēju “atbildību par platformu”, aptver vietējos un ārvalstu pakalpojumu sniedzējus un cita starpā uzliek tiem pienākumu izveidot ziņošanas un atkārtotas pārbaudes procedūru iespējami nelikumīga satura gadījumiem, regulāri sagatavot un publicēt atklātus pārskatus par attiecīgo ziņojumu apstrādi, kā arī iecelt atbildīgās personas, kas ir pilnvarotas un tiesīgas saņemt sūtijumus.
- 2 Platformas uzrauga Austrijas Komunikāciju regulators (*KommAustria*), kas pārkāpumu gadījumā var piemērot naudas sodu.

- 3 *KoPl-G* ir piemērs tiesību aktiem, ko dažādas dalībvalstis jau ir pieņēmušas vai vēl pieņems par tādiem jautājumiem kā tiešsaistē pieejama nelikumīga satura izņemšana, rūpības pienākumi, ziņošanas un sūdzību izskatīšanas procedūras un pārredzamība. Austrijas likumdevēja ieskatā jautājuma steidzamības dēļ bija nepieciešami valsts pasākumi, līdz tiks izstrādāts Eiropas regulējums.
- 4 Austrijas likumdevējs ir pieņēmis, ka *KoPl-G* paredzētie pasākumi ir saderīgi ar Direktīvu 2000/31/EK. Tomēr revīzijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka šajā direktīvā noteiktais izcelsmes valsts princips neļauj piemērot *KoPl-G* to veiktajai darbībai. Tā kā pirmā revīzijas sūdzības iesniedzēja (*Google Ireland Limited*) un trešā revīzijas sūdzības iesniedzēja (*Tik Tok Technology Limited*) arī ir uzskatāmi par video koplietošanas platformu pakalpojumu sniedzējiem, papildus rodas jautājums, vai, ņemot vērā Direktīvas 2010/13/ES 28.a pantu, video koplietošanas platformām īpaši reglamentētais izcelsmes princips nepieļauj *KoPl-G* piemērošanu tādām šo platformu saturam, kas nav raidījumi vai lietotāju veidoti video.
- 5 Katra no trim pamatlietām, kas tika apvienotas, attiecas uz jautājumu par *KoPl-G* piemērojamību komunikācijas platformu pakalpojumu sniedzējiem ar juridisko adresi Īrijā. Visas trīs revīzijas sūdzības iesniedzējas lūdza atzīt, ka *KoPl-G* tiem nav piemērojams. *KommAustria* visās trijās lietās konstatēja, ka *KoPl-G* ir piemērojams, un attiecīgie pakalpojumu sniedzēji katrā no šīm lietām to pārsūdzēja *Bundesverwaltungsgericht* [Federālajā administratīvajā tiesā].
- 6 *Bundesverwaltungsgericht* noraidīja visas sūdzības kā nepamatotas. Būtībā tā norādīja, ka Direktīvā 2000/31 noteiktais izcelsmes valsts princips nav piemērojams bez ierobežojumiem un ka atkāpes ir nepieciešamas, it īpaši, lai saglabātu vai sasniegtu augstu aizsardzības līmeni augstas vērtības labumiem (piemēram, nepilngadīgu personu aizsardzību un cilvēku cieņu). *KoPl-G* ir vērsts uz šādu mērķu sasniegšanu, turklāt tikai atsevišķos gadījumos rada juridisko pamatu konkrētiem pasākumiem. Nepiemērojamības konstatēšana tika pieprasīta jau pirms konkrētu pasākumu noteikšanas un tādējādi pirms atsevišķu pakalpojumu sniedzēju individualizēšanas. Taču konkrētus pasākumus pret atsevišķiem adresātiem varētu pieņemt tikai biežu pārkāpumu gadījumā, jo *KoPl-G* tikai rada tam nepieciešamo juridisko pamatu un līdz ar to nav pretrunā Direktīvā 2000/31 noteiktajam izcelsmes valsts principam.
- 7 *Bundesverwaltungsgericht* arī norādīja, ka līdz šim nav iesniegts neviens lūgums valstij, kurā atrodas revīzijas sūdzības iesniedzēju juridiskā adrese, lai tā pati veiktu pasākumus. Turklāt nav veikta iepriekšēja paziņošana Eiropas Komisijai par šādiem ierobežojošiem pasākumiem. Arī nekādi pasākumi Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta izpratnē netika noteikti – bija tikai radīts tikai šim nolūkam nepieciešamais juridiskais pamats. Pašā *KoPl-G* gan nav paredzēts, ka ir jālūdz veikt pasākumus dalībvalstij, kurā atrodas juridiskā adrese, vai jāinformē Eiropas Komisija. Arī informēšana *a posteriori* nav paredzēta. Tomēr direktīvai atbilstīgas interpretācijas ietvaros, veicot pasākumus, ir piemērojams *E-Commerce-Gesetz* [E-komercijas likuma] 23. panta 1. un 2. punkts, ar kuru valsts tiesībās ir

transponēts Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta b) apakšpunkts un 5. punkts. Par video koplietošanas platformām *Bundesverwaltungsgericht* norādīja, ka *KoPl-G* atbrīvo video koplietošanas platformu pakalpojumu sniedzējus no pienākumiem attiecībā uz tajās pieejamajiem raidījumiem un lietotāju veidotajiem video.

- 8 Pret šīm *Bundesverwaltungsgericht* atziņām vērstajā revīzijas sūdzībā tās iesniedzējas apgalvo, ka *KoPl-G* piemērojamība to platformām ir apstiprināta kļūdaini. Tā kā nav veikta paziņošana Īrijai vai Komisijai, likums tiem nebūtu piemērojams, jo tas uzliek tiem tiešus pienākumus (piemēram, ziņošanas un pārbaudes procedūras ieviešanu), kas būtu pretrunā izcelsmes valsts principam. Turklāt netika veikta no *KoPl-G* izrietošā pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojuma pārbaude konkrētajā gadījumā, un šajā likumā noteiktie pienākumi ir nesamērīgi.
- 9 Turklāt pirmā revīzijas sūdzības iesniedzēja un trešā revīzijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka ir pārkāpts Direktīvā 2010/13 noteiktais izcelsmes valsts princips, jo saskaņā ar *Bundesverwaltungsgericht* lēmumu ir ietverti arī tādi pakalpojumi, kas ir video koplietošanas platformu pakalpojumi. Arī komentāri par video ir daļa no video kopīgošanas platformas pakalpojumiem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 10 Nav strīda par to, ka pakalpojumi, ko (arī) Austrijā piedāvā revīzijas sūdzības iesniedzējas, ir informācijas sabiedrības pakalpojumi Direktīvas 2000/31 2. panta a) punkta izpratnē. *Verwaltungsgerichtshof* [Augstākā administratīvā tiesa] pieņem, ka šie pakalpojumi ir uzskatāmi par komunikācijas platformām *KoPl-G* izpratnē un ka šis likums ir piemērojams revīzijas sūdzības iesniedzējam. Turklāt pirmā revīzijas sūdzības iesniedzēja un trešā revīzijas sūdzības iesniedzēja ir video koplietošanas platformu pakalpojumu sniedzējas, kas ir atbrīvotas no *KoPl-G* noteiktajiem pienākumiem attiecībā uz šajās platformās pieejamajiem raidījumiem un lietotāju veidotajiem video, bet ne attiecībā uz citiem šajās platformās izplatītiem intelektuāla satura paziņojumiem vai priekšnesumiem (tostarp komentāriem).

Par pirmo jautājumu

- 11 Saskaņā ar Direktīvas 2000/31 3. panta 2. punktu koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ nedrīkst ierobežot brīvību piedāvāt informācijas sabiedrības pakalpojumus no citas dalībvalsts. Saskaņā ar Direktīvas 2000/31 2. panta h) punktu koordinētā joma ietver prasības, kas noteiktas dalībvalstu juridiskajās sistēmās un kas piemērojamas informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem vai informācijas sabiedrības pakalpojumiem, neatkarīgi no tā, vai tās ir vispārējas, vai arī tās ir īpaši izveidotas šiem pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem.

- 12 *KoPI-G* ir ietverta virkne noteikumu, kas paredz konkrētus rīcības pienākumus vietējiem un ārvalstu pakalpojumu sniedzējiem (piemēram, ziņošanas un pārbaudes sistēmas ieviešanu), neizdodot atsevišķu tiesību aktu konkrētā gadījumā. Tikai tad, ja šie pienākumi netiek pildīti, uzraudzības iestāde var noteikt piespiedu izpildes pasākumus vai piemērot naudas sodu. Turklāt pakalpojumu sniedzēji var vērsties uzraudzības iestādē ar lūgumu konstatēt, vai uz tiem attiecas šis likums. Šie konstatējumi tiek veikti attiecībā uz konkrētām, pieteikuma iesniedzēja piedāvātām komunikācijas platformām.
- 13 Iesniedzējtiesa uzskata, ka *KoPI-G*, uzliekot šajā likumā paredzētos pienākumus, nosaka prasības attiecībā uz darbības veikšanu informācijas sabiedrības pakalpojumu jomā un tādējādi skar koordinēto jomu Direktīvas 2000/31 2. panta h) punkta izpratnē. Tādēļ ir jāpārbauda, vai ir izpildīti nosacījumi, lai atkāptos no direktīvas 3. panta 2. punkta.
- 14 Lai tas tā būtu, jābūt kumulatīvi izpildītiem trim nosacījumiem. Pirmkārt, attiecīgajam ierobežojošajam pasākumam ir jābūt nepieciešamam, lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību, sabiedrības veselības aizsardzību vai patērētāju aizsardzību, otrkārt, jāattiecas uz noteiktu informācijas sabiedrības pakalpojumu, kas kaitē vai nopietni draud kaitēt šo mērķu sasniegšanai, un, treškārt, tam jābūt samērīgam ar šiem aizsardzības mērķiem. Turklāt par nodomu veikt šādus pasākumus ir jāinformē valsts, kurā atrodas [pakalpojumu sniedzēja] juridiskā adrese, un Komisija.
- 15 *Verwaltungsgerichtshof* provizoriski pieņem, ka pirmais un trešais nosacījums ir izpildīti. Taču attiecībā uz otro nosacījumu rodas jautājums par to, vai *KoPI-G* noteiktie pienākumi ir pasākums, kas attiecas uz konkrētu informācijas sabiedrības pakalpojumu (kas nelabvēlīgi ietekmē vai apdraud aizsardzības mērķu sasniegšanu).
- 16 Austrijas likumdevējs uzskatīja noteiktos pienākumus par “pasākumiem” Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta izpratnē. Savukārt *Verwaltungsgerichtshof* ieskatā trūkst pārliecības par to, vai vispārīgs un abstrakts regulējums, kas nosaka vispārējus pienākumus, neparedzot individuālu tiesību aktu konkrētā gadījumā, faktiski var būt šāds pasākums. Tā šaubās par to, vai ir pieļaujams pasākums, kas vērstas uz vispārīgi noteiktu pakalpojumu sniedzēju kategoriju, nevis uz individuāliem pakalpojumu sniedzējiem. Tā atsaucas uz ģenerālvokāta secinājumiem lietā C-390/18, saskaņā ar kuriem Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktā minētie pasākumi var tikt noteikti tikai *ad hoc* kārtā. Tomēr attiecīgajā spriedumā šis jautājums ir palicis neatbildēts, un līdz ar to joprojām nav skaidrs, vai tādi pasākumi, kādus paredz *KoPI-G* un kas vispārēji attiecas uz vietējiem un ārvalstu pakalpojumu sniedzējiem, ir uzskatāmi par pasākumiem, kas attiecas uz “noteiktu informācijas sabiedrības pakalpojumu”.
- 17 Fakts, ka saskaņā ar Direktīvu 2000/31 pirms pasākuma veikšanas ir jāvēršas pie izcelsmes dalībvalsts ar lūgumu veikt pasākumus, arī liecina par to, ka vispārīgs un abstrakts pasākums nav uzskatāms par pasākumu direktīvas 3. panta 4. punkta

izpratnē, jo, pieņemot lēmumu par tādu likumu kā *KoPl-G*, nav obligāti zināms, kurās citās dalībvalstīs tas var ietekmēt pakalpojumu sniedzējus.

- 18 Tomēr, ja šāds vispārīgs un abstrakts regulējums nav pasākums, kas vērsts pret noteiktu pakalpojumu Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta izpratnē, iesniedzējtiesas ieskatā izcelsmes valsts princips nepieļauj tādus pienākumus kā tie, kas paredzēti *KoPl-G. Bundesverwaltungsgericht* apstiprinātos uzraudzības iestādes secinājumus par *KoPl-G* piemērojamību revīzijas sūdzības iesniedzējām šādā gadījumā nebūtu bijis jāizdara.

Par otro jautājumu

- 19 Saskaņā ar Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta b) apakšpunktu dalībvalstij pirms attiecīgo pasākumu pieņemšanas ir jāpaziņo Komisijai un tai dalībvalstij, kuras teritorijā atrodas pakalpojumu sniedzēja juridiskā adrese, par savu nodomu veikt attiecīgos pasākumus. Pirms tam dalībvalstij ir bijis nesekmīgi jālūdz, lai pasākumus veic dalībvalsts, kurā atrodas [pakalpojumu sniedzēja] juridiskā adrese. Austrija pirms *KoPl-G* pieņemšanas neinformēja ne Īrijas Republiku, ne Eiropas Komisiju.
- 20 Tādēļ *Verwaltungsgerichtshof* pieņem, ka, pat tad, ja tajā paredzētie pienākumi būtu uzskatāmi par pasākumiem, kas pieņemti pret noteiktu informācijas sabiedrības pakalpojumu, un būtu izpildīti arī citi jau minētie nosacījumi, iepriekšēja paziņojuma neesamības dēļ *KoPl-G* būtu piemērojams revīzijas sūdzības iesniedzējām tikai tad, ja pastāvētu steidzams gadījums direktīvas 3. panta 5. punkta izpratnē. Uz šo noteikumu ir skaidri norādīts paskaidrojumos par *KoPl-G*. Tomēr nekas neliecina par to, ka būtu notikusi vēlāka paziņošana dalībvalstij, kurā atrodas [pakalpojuma sniedzēja] juridiskā adrese, vai Komisijai, tātad tā jebkurā gadījumā netika veikta “visīsākajā iespējamajā laikā”, kā noteikts Direktīvas 2000/31 3. panta 5. punktā. Tādēļ rodas jautājums, vai prasība par paziņošanu *a posteriori* ir tikai reglamentējošs noteikums, vai arī tā neievērošana var izraisīt veiktā pasākuma nepieļaujamību.
- 21 Tādēļ tiek lūgta Direktīvas 2000/31 3. panta 5. punkta interpretācija, lai varētu novērtēt, vai vēlākas paziņošanas neveikšana nozīmē, ka *KoPl-G* revīzijas sūdzības iesniedzējām nevar piemērot pat, ja ir izpildīti visi citi direktīvas 3. panta 4. punkta a) apakšpunkta nosacījumi.

Par trešo jautājumu

- 22 Ja *KoPl-G* paredzētie pienākumi ir vērtējami kā pasākumi pret noteiktu pakalpojumu, kas principā ir piemērojami revīzijas sūdzības iesniedzēju piedāvātajiem pakalpojumiem, attiecībā uz pakalpojumu sniedzējiem, kuri piedāvā arī video koplietošanas platformas pakalpojumu, rodas jautājums, vai Direktīvā 2010/13 noteiktais izcelsmes valsts princips nepieļauj *KoPl-G* paredzēto

pienākumu piemērošanu citā dalībvalstī reģistrētiem pakalpojumu sniedzējiem attiecībā uz saturu, kas nav raidījumi vai lietotāju veidoti video.

- 23 *Verwaltungsgerichtshof* ieskatā Direktīvas 2010/13 28.a panta 1. punktā ietvertā atsauce uz Direktīvu 2000/31 ir jāsaprot tik visaptveroši, ka saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem ir iespējams veikt arī minētos pasākumus. Tādējādi saskaņā ar Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktu pieļaujamo pasākumu piemērošana video kopīgošanas platformas pakalpojumiem būtu pieļaujama, ciktāl tas neskar ar Direktīvu 2010/13 saskaņoto jomu.
- 24 Tā kā video kopīgošanas platformās piedāvātie raidījumi un lietotāju veidotie videoklipi ir izslēgti no *KoPI-G* piemērošanas jomas, taču tie ir būtisks jēdziena “video koplietošanas platformas pakalpojums” elements, *Verwaltungsgerichtshof* uzskata, ka *KoPI-G* paredzēto pienākumu piemērošana varētu būt saderīga ar Direktīvu 2010/13, ja ir izpildīti Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta nosacījumi.